

Yhteysviranomainen
Lupa- ja valvontavirasto
kirjaamo@lvv.fi

Luonnonsuojelulain 35 §:n mukainen lausunto, Halmemäen tuuli- voimahanke, Infinergies Finland Oy, Kärämäenjärvien Natura-alue (FI1002002), Kärämäki.

Natura-arviointi on laadittu Halmemäen tuulivoimahankkeen YVA-menettelyn yhteydessä. Natura-arviointi on päivätty 5.5.2025, ja sen on laatinut Ramboll Finland Oy. Arviointi sisältää arvioinnit Lapinniemen ja Kärämäenjärvien Natura-alueille, joiden läheisyyteen hanke sijoittuu.

Lupa- ja valvontavirasto on laatinut antamastaan lausunnosta sekä julkisen version että julkisuuslain (621/1999) 24 §:n 1 momentin 14 kohdan perusteella salassa pidettävän version, jossa on käsitelty yksityiskohtaisesti Natura-alueen tietolomakkeella salassa pidettäväksi merkityjä suojeluperustelajeja. Tämä on lausunnon julkinen versio.

1 Kärämäenjärvien Natura 2000-alue

Natura-alue Kärämäenjärvet on pinta-alaltaan 431 hehtaaria. Alueella on hyvin luonnontilassa säilynyt vaihteleva soiden ja metsän mosaiikki, joka koostuu Isosta ja Pienestä Kärämäenjärvestä ja niihin liittyvistä puroista ja vuorottelevista kangasmetsä- ja suokuvioista. Alueen moninaisuuden ansiosta alueella on erittäin arvokas ja monipuolinen linnusto.

Natura-tietolomakkeen taulukoissa 3.1 ja 3.2 on alueen suojeluperusteiksi merkitty yhteensä kahdeksan luontotyyppiä ja 29 lintulajia, joista on salassa pidettävä. Kaikki kyseisissä taulukoissa mainitut luontotyypit ja lajit kuuluvat alueen suojeluperusteisiin ja kaikkien niiden suojelutavoitteena on vähintäänkin alueen merkityksen säilyttäminen osana verkostoa.

Lisäksi alueen suojelussa ja hoidossa painotetaan seuraavia tavoitteita:

- alueella vallitseva luontotyyppien ja lajien sekä niiden elinympäristöjen tila säilytetään turvaamalla luonnon omien prosessien mukainen kehitys,
- alueella vallitseva luontotyyppien ja lajien sekä niiden elinympäristöjen tila säilytetään alueen käyttöä ohjaamalla.

Natura-lomakkeessa mainitut uhkat ovat maantäyttö ja kuivatus (ml. ojitus) ja maa- ja metsätalouden hajakuormituksen aiheuttama pintavesien saastuminen.

1.1 Natura-arviointi

Arvioinnin kohteena oleva hanke

Infinergies Finland Oy suunnittelee 68 (VE1) tai vaihtoehtoisesti 55 tuulivoimalan (VE2) suuruisen maatuulivoimapuiston rakentamista Kärsämäen Halmemäen alueelle. Hankealueen pinta-ala on noin 8 200 hehtaaria. Tuulivoimalan suunniteltu napakorkeus on noin 200 metriä ja roottorin halkaisija noin 240 metriä kokonaiskorkeuden ollessa tällöin korkeintaan 320 metriä.

Tuulivoimaloiden lisäksi alueelle tullaan rakentamaan tarvittavat rakennus- ja huoltotiet. Tuulipuiston sisäiseen sähkönsiirtoon tarvittavat maakaapelit sijoitetaan pääsääntöisesti huoltoteiden yhteyteen. Lisäksi hankealueelle rakennetaan yksi tai useampi sähköasema, joilla vaihtoehtoisia paikkoja on kolme.

Tuulivoimapuiston liittämiseksi kantaverkkoon tarkastellaan yhteistä sähkönsiirtoreittiä hankealueen eteläpuolella sijaitsevan Hautakankaan-Harvankankaan tuulivoimapuiston kanssa. Halmemäen hankealueelta Hautakankaan-Harvankankaan sähköasemalle lähtevälle liityntäjohtolle on kolme reittivaihtoehtoa (C, D ja D2), joissa kaikissa sähkönsiirto toteutetaan uudella 400 kV ilmajohtolla, joka kulkisi hankealueelta etelään uudessa johtokäytävässä 5–9 kilometrin matkan. Ilmajohto vaatii noin 62 metriä leveän johtoalueen. Hautakankaan-Harvankankaan sähköasemalta sähkö puolestaan siirretään uudella yhdysjohtolla valtakunnanverkkoon Haapajärven Pysäysperän sähköasemalle.

Halmemäen tuulivoimapuisto sijoittuisi Kärsämäenjärvien Natura-alueen länsipuolelle. Vaihtoehdossa VE1 lähimpien tuulivoimaloiden lyhimmat etäisyydet Natura-alueen rajasta ovat noin 3,3 kilometriä. Etäisyys lähimpään suunniteltuun voimalinjareittiin on puolestaan 5,2 kilometriä. Kaikki reittivaihtoehdot sijoittuvat Natura-alueen lounaispuolelle.

Kärsämäenjärvien Natura-alueen ympärille alle kilometrin etäisyydelle suojelualueesta suunnitellaan Halmemäen hankkeen lisäksi Hautakankaan tuulivoimapuistoa, joka sijoittuu 980 metriä suojelualueen eteläpuolelle, ja Pilpänkankaan tuulivoimahanketta, joka sijoittuu 440 metriä sen itäpuolelle.

Arvioinnissa esitetty näkemys Natura-alueeseen kohdistuvista vaikutuksista

Natura-arviointi perustuu alan tutkimustulosten lisäksi seuraavaan aineistoon:

- Natura- ja NATA-tietolomakkeet
- Halmemäen hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä laaditut selvitykset
- Lajitietokeskuksen ja Paikkatietoikkunan aineistot
- Metsähallituksen lintulaskenta-aineisto
- Salassa pidettävää lajia koskevat erillisaineistot

Vaikutukset suojeluperusteena oleviin luontotyypeihin

Tuulivoimalat, tiet ja sähkönsiirron vaihtoehdot eivät sijoitu Natura-alueen yläpuolisiin valuma-alueisiin, eikä pintavesi virtaa hankealueelta Natura-aluetta kohti, joten vaikutuksia luontotyyppeihin tai kasvillisuuteen ei tätä kautta synny. Lisäksi yli kolmen kilometrin etäisyys sekä metsäinen maasto estävät pölyn leviämisen Natura-alueelle.

Vaikutukset suojeluperusteena oleviin lintulajeihin

Arvioinnin mukaan Halmemäen tuulivoimapuistosta ei yksinään aiheutuisi merkittäviä heikennyksiä yhdellekään Kärämäenjärvien Natura-alueen suojeluperusteena olevista lintulajeista. Eri hankkeista aiheutuvia merkittäviä kielteisiä yhteisvaikutuksia arvioidaan muodostuvan salassa pidettävän lajin tapauksessa. Muiden lajien tai luontotyyppien kohdalla merkittäviä yhteisvaikutusten osalta ei arvioida syntyvän. Myöskään tuulivoimahankkeen sähkönsiirron vaihtoehdoista ei ole odotettavissa merkittäviä kielteisiä yhteisvaikutuksia Kärämäenjärvien Natura-alueen linnustoon.

1.2 Lupa- ja valvontaviraston lausunto Natura-arvioinnista

Natura-arvioinnin asianmukaisuus

Natura-arviointi on luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan mukaan tehtävä asianmukaisella tavalla. Luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdassa edellytetty arviointimenettely on toimeenpantu luonnonsuojelulain 35 §:llä. Luonnonsuojelulain 35 §:n mukaisen arviointi- ja lausuntomenettelyn tehtävänä on tuottaa objektiivista tietoa viranomaiselle sen varmistamiseksi, että hanke ei yksin tai yhdessä muiden hankkeiden tai suunnitelmien kanssa merkittävästi heikennä Natura-alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja.

Oikeuskäytännön mukaan asianmukainen arviointi sisältää täydellisiä, täsmällisiä ja lopullisia toteamuksia ja päätelmiä, joilla voidaan hälventää kaikenlainen perusteltu tieteellinen epäily ehdotettujen töiden vaikutuksista kyseessä olevaan alueeseen (mm. asiat C-236/01, kohdat 106 ja 113, C-127/02, kohta 59, C-304/05, kohta 69). Arviointia ei voida pitää asianmukaisena, jos alueen luontotyyppejä ja lajeja koskevat tiedot puuttuvat tai ne eivät ole luotettavia eivätkä ajantasaisia (mm. asia C-43/10, kohta 115). Natura-arvioinnin tulee muodostaa itsenäinen kokonaisuus, jossa johtopäätökset perustellaan täsmällisiin tieteellisiin seikkoihin perustuen. Vaikutukset suojelun perusteena oleviin luonnonarvoihin tulee arvioida yksin ja yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa (mm. asiat C-127/02, C-6/04, C-98/03, C-538/09).

Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että Natura-arviointi ei ole asianmukaisesti laadittu sen arvioimiseksi, heikentääkö arvioitu Halmemäen tuulipuisto niitä luonnonarvoja, joiden perusteella Kärämäenjärvien alue on hyväksytty Natura 2000 verkostoon, tai ovatko esitetyt lievennystoimet riittäviä arvioitujen merkittävien heikennysten poistamiseksi. Arviointiin liittyviä puutteita on käsitelty tarkemmin seuraavassa osiossa.

Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että Natura-arviointia on täydennettävä seuraavalla tavalla:

- Arvioinnin tulee vastata luonnonsuojelulaissa 35 §:ssä säädettyjä vaatimuksia, ja siinä tulee noudattaa LUOPAS-oppaassa (Mäkelä & Salo 2024) sekä tässä lausunnossa mainituissa Euroopan komission tiedonannoissa annettuja ohjeita.
- Natura-arvioinnissa tulee esittää aineiston hankkimisessa käytetyt menetelmät sekä itse aineisto. Aineiston riittävyttä arvioinnin kannalta on tarkasteltava avoimesti ja kriittisesti.
- Esitettyä arviointia tulee selkiyttää, ja sen johtopäätökset tulee perustella tarkemmin Halmemäen hankkeen sekä yksin että yhdessä muiden hankkeiden kanssa aiheuttamien vaikutusten osalta, ja arvioinnin tulee olla yksiselitteinen jokaisen suojelunperustelajin osalta. Natura-arvioinnissa tulee esittää yksiselitteinen arvio siitä, kuinka moneen yksilöön taikka pariin vaikutuksia voi kohdistua kunkin lajin osalta
- Salassa pidettävän lajin osalta vaikutustenarviointia tulee selventää ja perustella tarkemmin. Arvioinnissa tulee hyödyntää ajantasaista ainestoa.
- Yhteisvaikutusten arvioinnissa on huomioitava kaikki kyseessä olevan Natura-alueen suojeluperusteiden kannalta olennaiset hankkeet ja suunnitelmat (ml. sähkönsiirtohankkeet), jotka vaikuttavat arvioitavan hankkeen kanssa samoihin suojeluperusteisiin. Yhteisvaikutusten arviointi on laadittava suojeluperustekohtaiseksi
- Merkittävien heikennysten lieventämiskeinot ja niiden käyttö tulee määritellä ja perustella huolellisesti. Merkittävien haitallisten vaikutusten lieventämiseen ja sen tehokkuuden seurantaan on sitouduttava asianmukaisin keinoin.

Arvioinnin toteuttamistapa

Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että Natura-arvioinnissa esitetty hankevaihtojen kuvaus on riittävän kattava ja yksityiskohtainen. Hankkeen todennäköisimmät vaikutustyytit ja -mekanismit on asianmukaisesti tunnistettu. Lupa- ja valvontavirasto pitää kiitettävänä, että arvioinnissa on tarkasteltu ja karttakuvin esitelty häiriövaikutuksen kannalta olennaisen tekijän eli melun ulottumista Natura-alueelle. Samoin on esitelty voimaloiden näkyvyyttä mutta niiden aiheuttamaa välkettä sen sijaan ei ole tarkasteltu.

Hankkeen linnustovaikutuksia on arvioitu laji- tai lajiryhmäkohtaisesti kaksiportaista asteikkoa käyttäen. Arvioinnin mukaan sen pohjana on käytetty useita eri tietolähteitä, ja Lupa- ja valvontavirasto pitää erittäin tärkeänä arvioinnin luotettavuuden kannalta, että Natura-alueelle on kohdennettu maastoselvityksiä sekä kyseisessä hankkeessa että Metsähallituksen taholta. Näistä selvityksistä annetaan kuitenkin todella vähän tietoja, ja Lupa- ja valvontavirasto huomauttaakin, että Natura-arviointi on itsenäinen asiakirja, ja arvioinnin kannalta keskeiset tiedot eri selvitysten menetelmistä, toteutuksesta ja tuloksista sekä itse aineisto tulee olla arviointiin sisällytettyinä. Nyt arvioinnissa jää epäselväksi, missä määrin laji- taikka lajiryhmäkohtaiset arvioinnit pohjautuvat maastossa

kerätyyn havaintoaineistoon eri lajien yksilöiden esiintymisestä ja liikkumisesta Natura-alueella ja sen ympäristössä, ja missä määrin kyse puolestaan on arvioijien tekemistä subjektiivisista olettamuksista.

Natura-arvioinnissa on selkeästi kuvattava myös vaikutusalueet kaikkien vaihtoehtojen osalta. Esitetystä arvioinnista on laji- tai lajiryhmäkohtaisesti esitetty vaikutuksen laajuus. Jää kuitenkin epäselväksi, kuinka moneen yksilöön taikka pariin vaikutuksia arvioidaan hankkeesta kohdistuvan kunkin lajin kohdalla. Laji- ja lajiryhmäkohtaiset arviot ovat muutoinkin varsin suppeita ja yleistasoisia, ja lajiryhmittäin laadittujen arviointien kohdalla jää joidenkin lintulajien osalla joko osin tai täysin epäselväksi, mihin arvio vaikutusten voimakkuudesta varsinaisesti perustuu. Paikoin vaikutuksen käsittely jää pelkäksi yleiseksi toteamukseksi.

Arvioinnin epävarmuustekijöitä käsittelevässä kohdassa todetaan, ettei pitkäaikaisia seurantatietoja erityisesti ns. metsätuulipuistojen vaikutuksista Suomen kaltaisissa olosuhteissa ole saatavilla. Kuitenkin hieman myöhemmin on esitetty, että vaikutusarviointien luotettavuutta ovat parantaneet Pohjois-Pohjanmaan metsätuulivoimapuistoista saadut seurantakokemukset. Tässä on selkeä ristiriita, ja jää epäselväksi, mihin kokemuksiin arvioinnissa viitataan. Lupa- ja valvontavirasto kuitenkin korostaa merkittävänä epävarmuustekijänä, että vertaisarvioituja, Suomen oloihin ja lajistoon sovellettavia tutkimuksia on olemassa todella niukasti. Aiemmat linnustotutkimukset eivät myöskään koske nykyhankkeissa suunniteltavia jopa yli 300-metrisiä voimaloita, ja sama pätee myös Suomessa tuulivoimala-alueilla tehtyihin erinäisiin seurantoihin ja yksittäisiin havaintoihin, joiden laajempi yleistettävyyden on siksi kyseenalaista.

Lupa- ja valvontavirasto katsoo edellä käsiteltyjen tekijöiden yhteis seurauksena, ettei arvioinnissa ole kaikkien suojeluperustelajien osalta esittää täysin asianmukaista vaikutusten arviointia, jonka perusteella Halmemäen hankkeesta yksin aiheutuvat merkittävät heikentävät vaikutukset voitaisiin riittävällä luotettavuudella poissulkea molemmissa hankevaihtoehdoissa.

Salassa pidettävä laji

Salassa pidettävää lajia on käsitelty selkeästi muita suojeluperustelajeja kattavammin ja perusteellisemmin. Natura-arvioinnin liitteenä on erillinen, vain viranomaiskäyttöön tarkoitettu kooste Halmemäen YVA-prosessia laaditusta kahdesta erillisestä raportista. Esitetty kooste on kuitenkin suppeahko, eikä arvioinnin kannalta kaikkia keskeisiä taustatietoja ole siinä esitetty. Arvioinnin perinpohjainen tarkastelu ilman alkuperäisraportteja ei olisi mahdollista.

Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että selvitys on pääpiirteissään varsin laadukkaasti ja asiantuntevasti toteutettu. Arviointiin sisältyy kuitenkin joitakin tunnistamattomia epävarmuustekijöitä, ristiriitaisuuksia, epäselvyyksiä ja puutteita.

Yhteisvaikutukset

Hankkeen omien vaikutusten lisäksi asianmukaisessa arvioinnissa on hyvin olennaista määrittää, voiko tarkasteltava hanke synnyttää kumulatiivisia vaikutuksia yhdessä alueen muiden suunnitelmien ja hankkeiden kanssa. Euroopan komission ohjeistusten (C(2018) 7621 Final ja C(2021) 6913 Final) mukaisesti yhteisvaikutusten arvioinnissa on otettava huomioon suunnitelmat ja hankkeet, jotka on hyväksytty aikaisemmin mutta joita ei ole toteutettu tai saatettu päätökseen, tai joita on tosiasiallisesti ehdotettu.

Kyseessä olevalle seudulle on suunnitteilla lukuisia tuulivoimahankkeita, mikä korostaa yhteisvaikutusten huolellisen tarkastelun tarvetta. Arvioinnin mukaan yhteisvaikutusten osalta on huomioitu Uposenmäen, Hautakankaan-Harvankankaan, Hautakankaan, Pilpankankaan, Nurmesnevan ja Riitamaan tuulipuistot. Salassa pidettävän lajin osalta esitetyssä erillisessä raportissa on lisäksi mainittu Konnunsuon ja Lapinsalon tuulivoimahankkeet. Jää epäselväksi, onko nämä kaksi huomioitu myös muiden lajien osalta. Lupa- ja valvontavirasto korostaa, että alueelle on myös suunnitteilla Sydänmaankylän tuulivoimahanke, joka ennestään lisäisi Natura-alueelle kohdistuvia yhteisvaikutuksia. Lupa- ja valvontavirasto korostaa, että Natura-arvioinnin kannalta keskeisiä hankkeita ja suunnitelmia ovat ne, jotka voivat vaikuttaa Natura-alueen suojeluperusteisiin, riippumatta siitä sijoittuvatko ne tarkasteltavan hankkeen läheisyyteen; tarkastelun tulisi siis olla ensisijaisesti Natura-alueelähtöistä, ei hankealueelähtöistä.

Ilmeisestä tärkeydestään huolimatta esitetty yhteisvaikutusten arviointi on kuitenkin hyvin suppea ja pintapuolinen. Kyse on lähinnä toteamuksesta, eikä eri hankkeiden kokonaisvaikutuksia käsitellä salassa pidettävää lajia lukuun ottamatta lajikohtaisesti. Tämän vuoksi Lupa- ja valvontavirasto katsoo, ettei yhteisvaikutusten arviointia voida pitää likimainkaan asianmukaisesti toteutettuna kummankaan hankevaihtoehdon osalta. Natura-arvioinnissa yhteisvaikutuksia tulee tarkastella suojeluperustekohtaisesti, eikä se voi olla vain lyhyt toteamus arvioinnin lopussa.

Arvio vaikutuksista Kärämäenjärvien Natura-alueen suojelutavoitteisiin

Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että koska Halmemäen tuulivoimapuistosta sekä yksin että yhdessä muiden hankkeiden kanssa aiheutuvia merkittäviä heikentäviä vaikutuksia suojelun perusteille ei voida poissulkea, suunniteltua toimintaa ei voida katsoa Natura-alueen suojelutavoitteiden mukaiseksi.

Lupa- ja valvontavirasto yhtyy Natura-arvioinnissa esitettyyn näkemykseen, että hankkeella ei ole merkittävästi heikentäviä vaikutuksia Natura-alueen suojeluperusteena oleville luontotyypeille kummassakaan hankevaihtoehdossa.

Arvioinnin toteutustapaan liittyvien puutteiden ja epävarmuuksien vuoksi on haastavaa muodostaa luotettavaa käsitystä Halmemäen tuulivoimahankkeesta aiheutuvan heikennyksen merkittävydestä useiden Natura-alueen suojelunperusteena olevien lintulajien tapauksessa. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että tämän vuoksi merkittäviä vaikutuksia ei pystytä poissulkemaan seuraavien lajien kohdalla kummassakaan hankevaihtoehdossa: hiirihaukka, hiiripöllö, lapinpöllö, nuolihaukka,

sinisuohaukka, suopöllö, varpuspöllö sekä salassa pidettävä laji. Muiden lajien kohdalla sen sijaan voidaan puutteistakin huolimatta muodostaa riittävän kuva hankkeen vaikutuksista, ja merkittävät heikentävät vaikutukset voidaan riittävällä luotettavuudella poissulkea

Eri tuulivoimahankkeiden muodostamat yhteisvaikutuksia ei ole yhtä lajia lukuun ottamatta arvioitu Kärämäenjärvien Natura-alueen osalta merkittäviksi. Toteamus on kuitenkin esitetty hyvin yleisellä tasolla ilman riittäviä perusteita, ja eri lajeja erottelematta. Se on myös suuressa ristiriidassa Pilpankankaan tuulivoimapuiston osalta esitetyn Natura-arvioinnin (FCG Rakennettu Ympäristö Oy, LVV-U/22009/2026) kanssa, jossa merkittäviä yhteisvaikutuksia linnustoon ei ole voitu poissulkea. Lupa- ja valvontavirasto on 3.3.2026 antamassaan lausunnossa yhtynyt tältä osin arviointiin. Halmemäen tuulivoimapuiston Natura-arvioinnin toteutustapaan liittyvien huomattavien puutteiden vuoksi on mahdoton muodostaa riittävää käsitystä eri hankkeiden aiheuttamista kokonaisvaikutuksista ja niiden merkityksestä eri suojeluperustelajien kohdalla. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että Natura-arviointi ei anna minkäänlaisia edellytyksiä merkittävien heikentävien yhteisvaikutusten poissulkemiseen yhdenkään Kärämäenjärvien Natura-alueen suojeluperusteena olevan lintulajin kohdalla.

Lupa- ja valvontavirasto ottaa uudelleen kantaa Natura-alueeseen kohdistuvien vaikutusten merkittävyyteen, kun Natura-arviointia on täydennetty niin, että se täyttää asianmukaiselle arvioinnille asetetut vaatimukset.

Salassa pidettävä suojeluperustelaji

Lupa- ja valvontavirasto katsoo, ettei merkittäviä heikentäviä vaikutuksia voida poissulkea salassa pidettävän lajin osalta vaihtoehdossa VE1 arviointiin liittyvien epävarmuuksien vuoksi. Vaihtoehdossa VE2 sen sijaan merkittävät vaikutukset voidaan epävarmuuksista huolimatta poissulkea.

Lupa- ja valvontavirasto korostaa, ettei alueen tuulivoimahankkeiden suuren määrän vuoksi ole mielekästä tarkastella Halmemäen tuulivoimahankkeen vaikutusten suuruutta vain yksinään, vaan Euroopan komission ohjeen mukaan vaikutustenarviointi tulee suorittaa yhdessä muiden alueen hankkeiden kanssa. Esitettyyn yhteisvaikutustenarviointiin liittyvistä epävarmuuksista huolimatta tehdyn arvioinnin perusteella on mahdollista todeta, että Halmemäen hankkeen sen molemmissa toteutusvaihtoehdoissa muodostuisivat salassa pidettävälle lajille merkittävän kielteisiksi yhdessä alueen muiden hankkeiden kanssa.

Lieventävät toimenpiteet

Natura-arvioinnissa tulee sitoutua asianmukaisiin lieventämiskeinoihin, jotta todennäköisesti merkittävä haitallinen vaikutus vältetään. Lupa- ja valvontavirasto myös muistuttaa, että Euroopan komission luontodirektiivin 6 artiklan säännöksiä käsittelevän ohjeen mukaan "lieventämistoimenpiteitä tarkastellaan 6 artiklan 3 kohdan yhteydessä, ja ne ovat kiinteä osa hankkeen eritelmiä tai edellytys hankkeen hyväksymiselle. Jokainen toimenpide on kuvattava yksityiskohtaisesti ja täsmennettävä, miten se poistaa tai

vähentää todettuja haitallisia vaikutuksia ja miten, milloin ja kuka sen toteuttaa ja millaisia järjestelyjä otetaan käyttöön toimenpiteiden vaikuttavuuden seuraamiseksi ja tarvittavien korjaavien toimenpiteiden toteuttamiseksi.”.

Arvioinnissa on tarkasteltu lieventämistoimenpiteitä yksityiskohtaisesti ainoastaan salassa pidettävän osalta. Muutoin arvioinnissa erilaisia lieventämistoimia hankkeesta aiheutuvia vaikutusten vähentämiseksi on esitetty vain yleisellä tasolla. Arvioinnin mukaan yksin Halmemäen hankkeesta aiheutuvien vaikutusten lieventämiselle ei ole tarvetta.

Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että arviointiin sisältyvien epävarmuuksien vuoksi vaihtoehdossa VE1 ainakin salassa pidettävään lajiin kohdistuvia vaikutuksia on lievennettävä. Lisäksi merkittävien yhteisvaikutusten vuoksi ei ole mielekästä tarkastella lieventämistoimien tarvetta ainoastaan Halmemäen hankkeen osalta. Yhteisvaikutusten osalta esitetyn arvioinnin mukaan salassa pidettävään lajiin kohdistuvien merkittävien vaikutusten alittamiseksi tulisi tehdä merkittävä määrä voimalapoistoja sekä Halmemäen että naapurihankkeen alueelta. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että arviointiin sisältyvien epävarmuuksia vuoksi tarvittavien voimalapoistojen määrä voi olla arvioinnissa esitettyä lukumäärää suurempi. Huomionarvoista on, että merkittävien yhteisvaikutusten poissulkeminen arvioidussa tilanteessa vaatisi myös merkittäviä lieventämistoimia toiselta hankkeelta.

Muut salassa pidettävän lajin kohdalla käsitellyt lievennyskeinot esitellään hyvin yleisellä tasolla ja suppeasti, eikä näiden osalta esitettyä selostusta voida pitää riittävänä. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että voimaloiden poisto ja/tai siirtäminen on ensisijainen ja merkittävin toimenpide linnustoon kohdistuvien vaikutusten lieventämisessä. Edellä kerrotuin perustein Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että esitettyjen lieventävien toimenpiteiden riittävyttä ei voida kohdalla taata.

Koska Natura-alueen suojeluperusteena olevan yhteensä kahdeksan lintulajin osalta ei voida poissulkea merkittäviä heikennyksiä kummassakaan vaihtoehdossa, ei myöskään lieventämistoimien tarpeellisuutta voida poissulkea. Näin ollen Lupa- ja valvontavirasto katsoo, etteivät edellä mainitussa Euroopan komission ohjeessa esitetyt tietovaatimukset tule lieventämistoimenpiteiden osalta tässä arvioinnissa täytetyiksi, eikä lieventämistoimien osalta esitettyä arviointia voida pitää riittävänä, jotta Kärämäenjärvien linnustoon Halmemäen hankkeesta yksin ja yhdessä muiden hankkeiden kanssa aiheutuvat merkittävät heikennykset voitaisiin poissulkea. Lieventämistoimien tarvetta, mitoitusta ja riittävyttä voidaan arvioida vasta kun vaikutustenarviointi on toteutettu asianmukaisesti parhaaseen käytettävissä tietoon perustuen kaikissa hankevaihtoehdoissa.

Seuranta

Natura-arvioinnissa seurannalla varmistetaan lieventävien toimenpiteiden täytäntöönpanon onnistuminen (Komission tiedoksianto C(2021) 6913 Final). Seuranta on kohdennettava niihin suojeluperusteisiin, joiden heikentyminen on poissuljettu lieventävillä toimenpiteillä. Seurantasuunnitelma on oleellinen osa sellaista Natura-

arviointia, jossa muuten mahdollisesti merkittäviä vaikutuksia lievennetään. Seurantasuunnitelman tulee sisältää odotettujen tulosten eli hypoteesien asianmukaisen dokumentoinnin.

Seurannalla ei voida korvata sitä, että Natura-arviointi- ja lausuntomenettelyn perusteella merkittävien vaikutusten syntymättä jäämisen on oltava varmaa (EUTI C-239/04, C-142/16). Tästä huolimatta Lupa- ja valvontavirasto pitää tärkeänä, että seuranta on riittävän laaja havaitsemaan myös yllättäviä vaikutuksia.

Arvioinnissa ei ole esitetty selkeää seurantasuunnitelmaa, vaan siinä on ainoastaan esitetty, että linnuston osalta tuulivoimahankkeen mahdollisia vaikutuksia Natura-alueeseen suositellaan seurattavan hankkeen toteuttamisen jälkeen. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että koska arviointia ei voida pitää kokonaisuudessaan asianmukaisesti toteutettuna, ei lieventämistoimenpiteiden ja sitä myöten myöskään seurannan tarpeen osalta voida ottaa kantaa.

1.3 Lupa- ja valvontaviraston johtopäätös Natura-arvioinnista

Luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan mukaan toimivaltaiset viranomaiset voivat antaa hyväksyntänsä suunnitelmalle tai hankkeelle vasta varmistuttuaan siitä, ettei suunnitelma tai hanke vaikuta kyseisen Natura-alueen koskemattomuuteen. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että hankkeelle voi myöntää luvan tai suunnitelman hyväksyä vain, kun Natura-alueen suojeluperusteena oleviin luontoarvoihin kohdistuvat merkittävästi heikentävät vaikutukset ovat poissuljettuja (LSL 39 §).

Lupa- ja valvontavirasto katsoo, ettei esitettyä vaikutusten arviointia voida pitää kokonaisuudessaan asianmukaisesti toteutettuna. Siksi arviointi ei anna edellytyksiä Halmemäen tuulivoimahankkeesta yksin tai yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa Kärämäenjärvien Natura-alueen suojelun perusteena olevalle linnustolle aiheutuvien merkittävien heikentävien vaikutusten poissulkemiseen missään hankevaihtoehdossa.

Viranomainen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen eikä hyväksyä tai vahvistaa suunnitelmaa. Mikäli hankkeen suunnittelua halutaan jatkaa, on vaikutusten arviointia täydennettävä, ja täydennetystä arvioinnista on pyydettävä uudet lausunnot luonnonsuojelulain 35 § mukaisesti.

2 Asian käsittelijät

Asian on esitellyt ylitarkastaja Veli-Matti Kangas ja ratkaissut ylitarkastaja Riikka Juutinen. Lausunto on hyväksytty sähköisesti. Merkintä hyväksynnästä on lausunnon viimeisellä sivulla.

3 Maksun peruste

Suoritemaksu on 1 369,50 euroa. Luonnonsuojelulain 35 §:ssä tarkoitettu Natura-arviointia koskeva lausunto on valtioneuvoston asetuksen (1177/2025) liitteen mukaan Lupa- ja valvontaviraston maksullinen julkisoikeudellinen suorite, josta peritään ajankäyttöön perustuva maksu (83 euroa/tunti). Lausunnon valmisteluun on käytetty 16,5 työtuntia.

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että lausunnosta perittävän maksun määrittämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua Lupa- ja valvontavirastosta kuuden kuukauden kuluessa tämän lausunnon antamispäivästä. Suoritemaksua koskeva oikaisuvaatimusohje on liitteenä.

Lupa- ja valvontavirasto

Postiosoite: PL 20, 13035 LVV

Puhelinvaihde: 0295 254 000

kirjaamo@lvv.fi | lvv.fi

Tämä asiakirja LVV-U/67941/2026 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LVV-U/67941/2026 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Kangas Veli-Matti 14.08.2026 15:46

Ratkaisija Juutinen Riikka 14.08.2026 15:50